

Тема 1.1

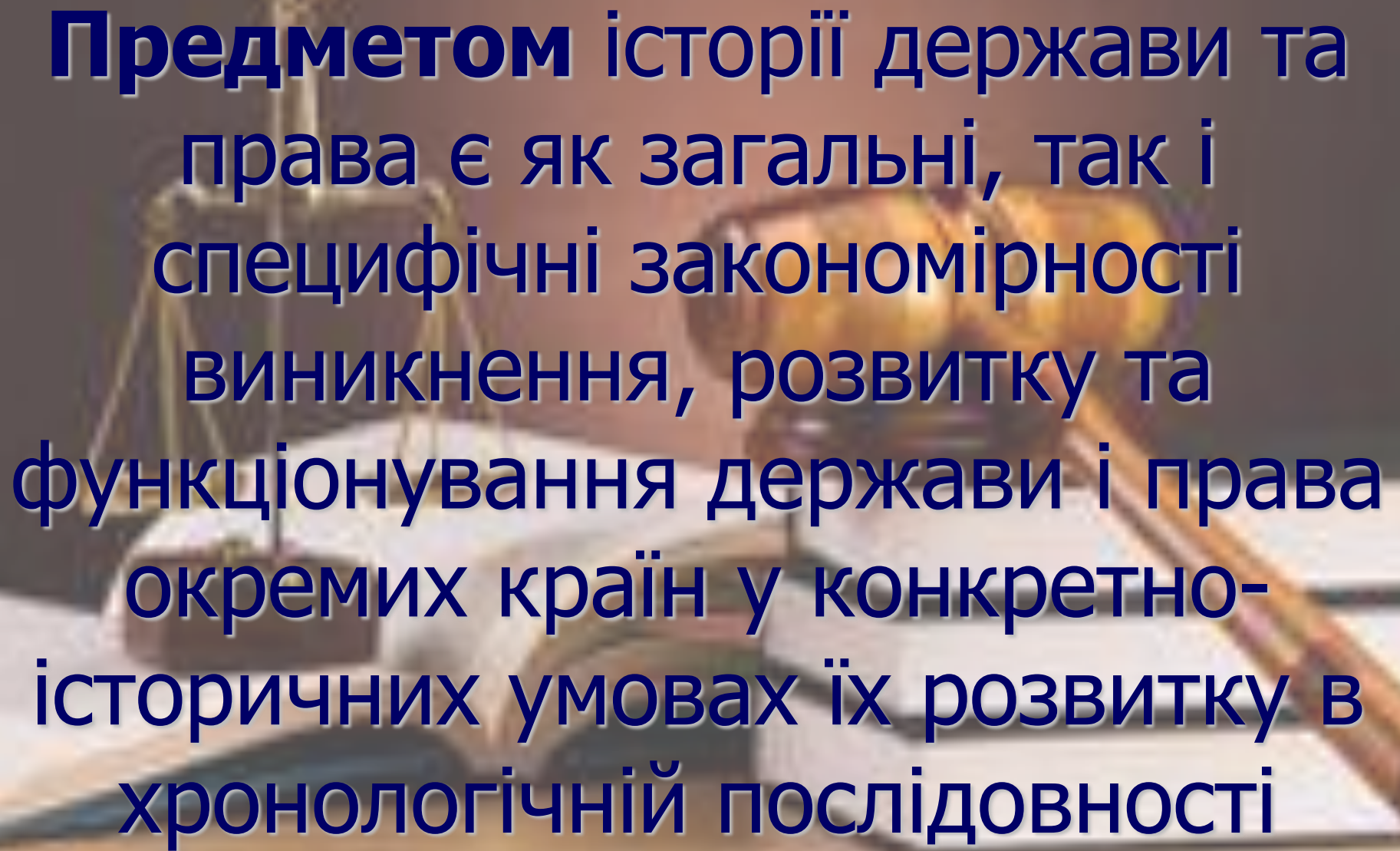
ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЯК НАУКА І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

П л а н

- 1. Предмет історії держави та права**
- 2. Місце історії держави і права в системі юридичних навчальних дисциплін**
- 3. Методи історії держави і права**
- 4. Періодизація історії держави та права**
- 5. Джерела історії держави та права**

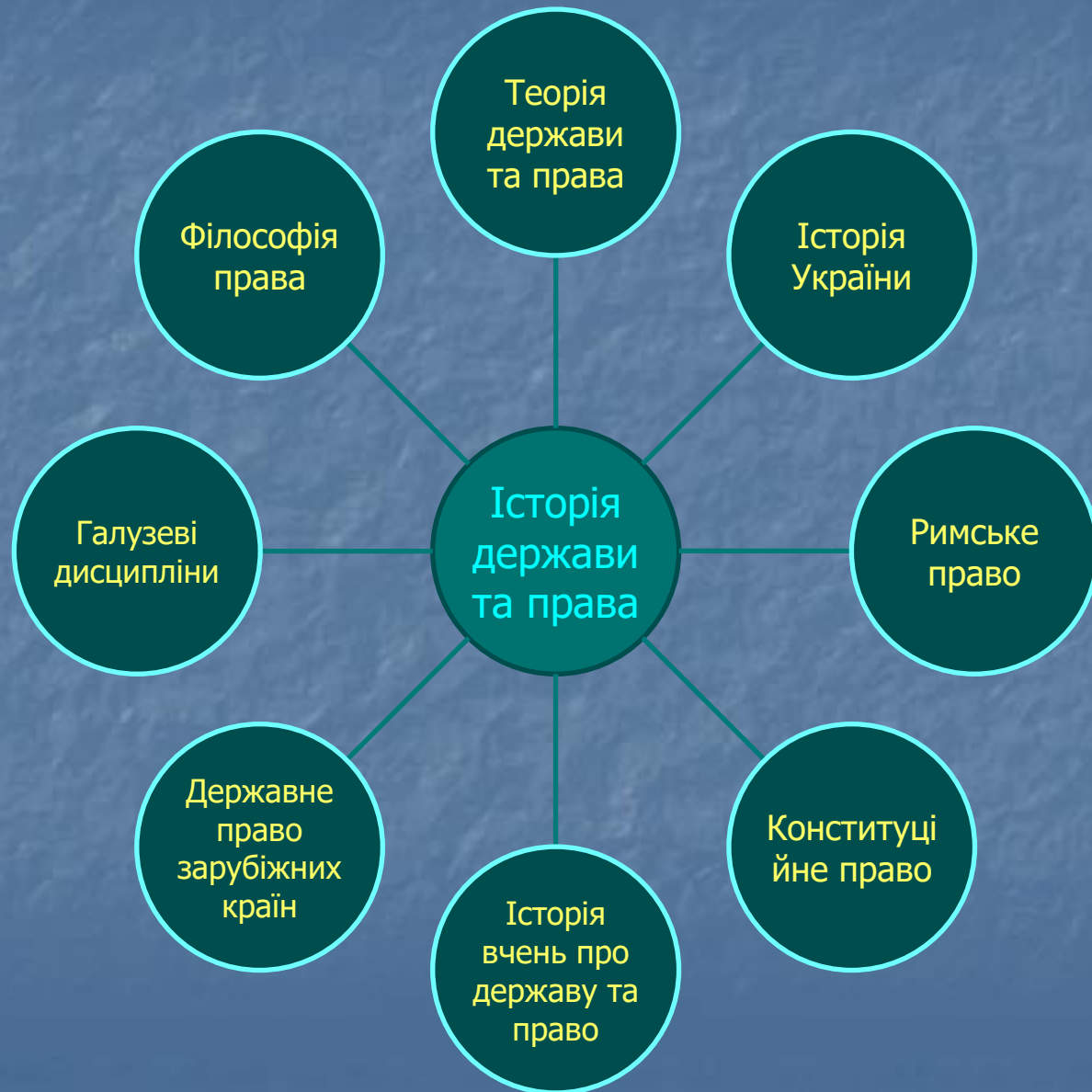

Предметом історії держави та права є як загальні, так і специфічні закономірності виникнення, розвитку та функціонування держави і права окремих країн у конкретно-історичних умовах їх розвитку в хронологічній послідовності

Історія держави і права:

- досліджує причини і процес виникнення, розвитку та функціонування різних історичних типів і форм держави і права, державних органів і найважливіших інститутів права, які існували протягом усієї історії людства та спричинили найбільший вплив на історію державності;
- висвітлює закономірності зміни одних історичних типів держави і права іншими виходячи з конкретних умов життя суспільства окремих країн;
- розкриває сутність державно-правових процесів в Україні та у зарубіжних країнах, встановлює причини їх походження, природу і значення на певних історичних етапах;
- аналізує характерні причинно-наслідкові зв'язки та конкретно-історичні закономірності

Місце історії держави і права в системі юридичних навчальних дисциплін

Методи історії держави та права

Загальнонаукові

Матеріалістичної
діалектики

Аналізу

Синтезу

Порівняльний

Спеціальнонаукові

Історичний

Статистичний

Системно-
структурний

Формально-
юридичний

Методи історії держави і права

Загальнонаукові

метод матеріалістичної діалектики

- передбачає вивчення історії держави і права у взаємозв'язку її елементів та тісній взаємодії з іншими системами: політичною, економічною, релігійною...
- розгляд держави і права не як незмінних суспільних інститутів, а як таких, що перебувають у постійному розвитку

Метод аналізу

розчленування предмета дослідження на його складові частини з метою їхнього всебічного вивчення.

Метод синтезу

об'єднання раніше виділених розрізнених знань про об'єкт, його частини і властивості у єдине ціле.

Порівняльний метод

використовувався з метою встановлення схожості, тотожності чи відмінності у розвитку інститутів держави та права різних країн у різні періоди

Методи історії держави і права

Спеціальнонаукові

Історичний

дослідження державно-правових явищ у конкретно-історичних умовах їх розвитку

Статистичний

встановлення і вивчення кількісних характеристик державно-правових явищ і процесів та їх узагальнення

Системно-структурний

держава і право розглядаються як системи, які складаються із підсистем, виявлення їх структури, внутрішніх і зовнішніх зв'язків дозволяє визначати типи і форми держави та права

Формально-юридичний

здійснюється аналіз нормативно-правових актів, встановлюються зовнішні ознаки правових явищ.

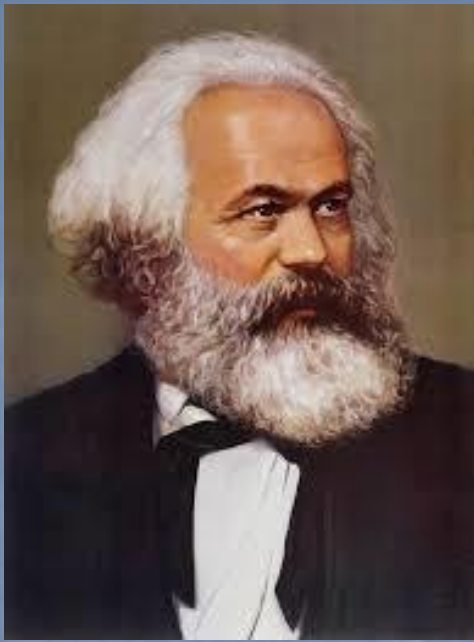
Періодизація історії держави та права

1. Ф о р м а ц і й н а

2. З а г а л ь н о і с т о р и ч н а

Під суспільно-економічною формацією розуміється суспільство на певному ступені історичного розвитку, яке характеризується відповідним йому економічним ладом, певним способом виробництва єдністю продуктивних сил і виробничих відносин.

Учення про суспільно-економічні формації (способи виробництва) обґрунтовано **К.Марксом** у роботі "До критики політичної економії".

Спосіб виробництва – діалектична єдність продуктивних сил і виробничих відносин

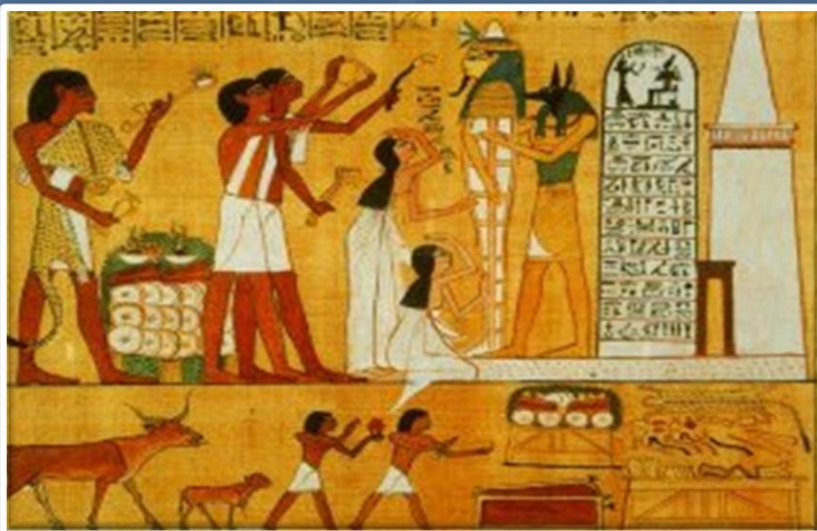
продуктивні сили – це засоби виробництва (знаряддя праці і предмет праці) і люди з їх умінням працювати

у процесі виробництва люди вступають у певні, необхідні, від їх волі незалежні, відносини – **виробничі відносини.**

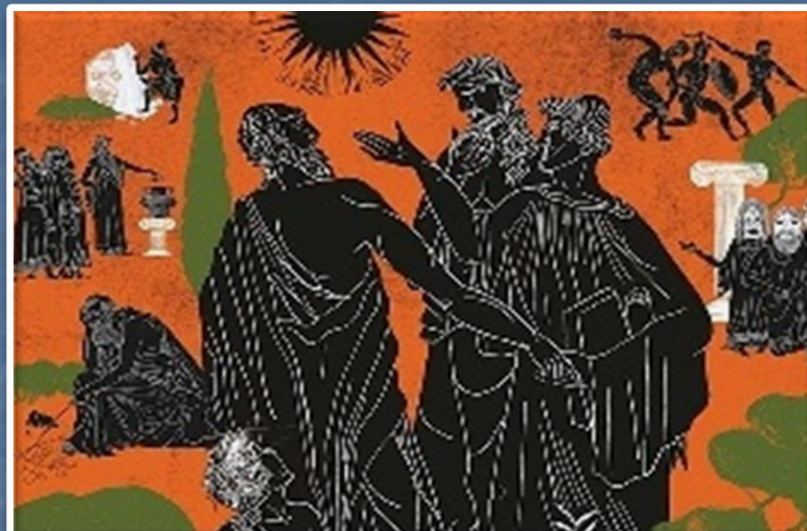
Спосіб виробництва (базис) обумовлює надбудову: державу, право, релігію, культуру тощо

Не свідомість визначає буття, а суспільне буття визначає свідомість.

За характером розвитку продуктивних сил і виробничих відносин К.Маркс виділяв чотири способи виробництва

1. Азіатський

2. Античний

3. Феодалний

4. Буржуазний

В. В. Струве
(1889 - 1965)

У СРСР, з огляду на схожість ознак азіатського та нового – соціалістичного – способів виробництва, вчення К.Маркса довелося “відкорегувати”. Академіком В.В. Струве була розроблена відома формаційна концепція: азіатський та античний способи виробництва було об'єднано в один – рабовласницький, а також виділено первіснообщинний та комуністичний, першою фазою якого є соціалізм.

соціально-економічні формації

первіснообщинна

рабовласницька

феодальна

буржуазна

комуністична
(соціалістична)

Загальноісторична періодизація

4 тис. до н.е. –

5 ст. н. е. –

середина 17 ст. –

початок 20 ст. –

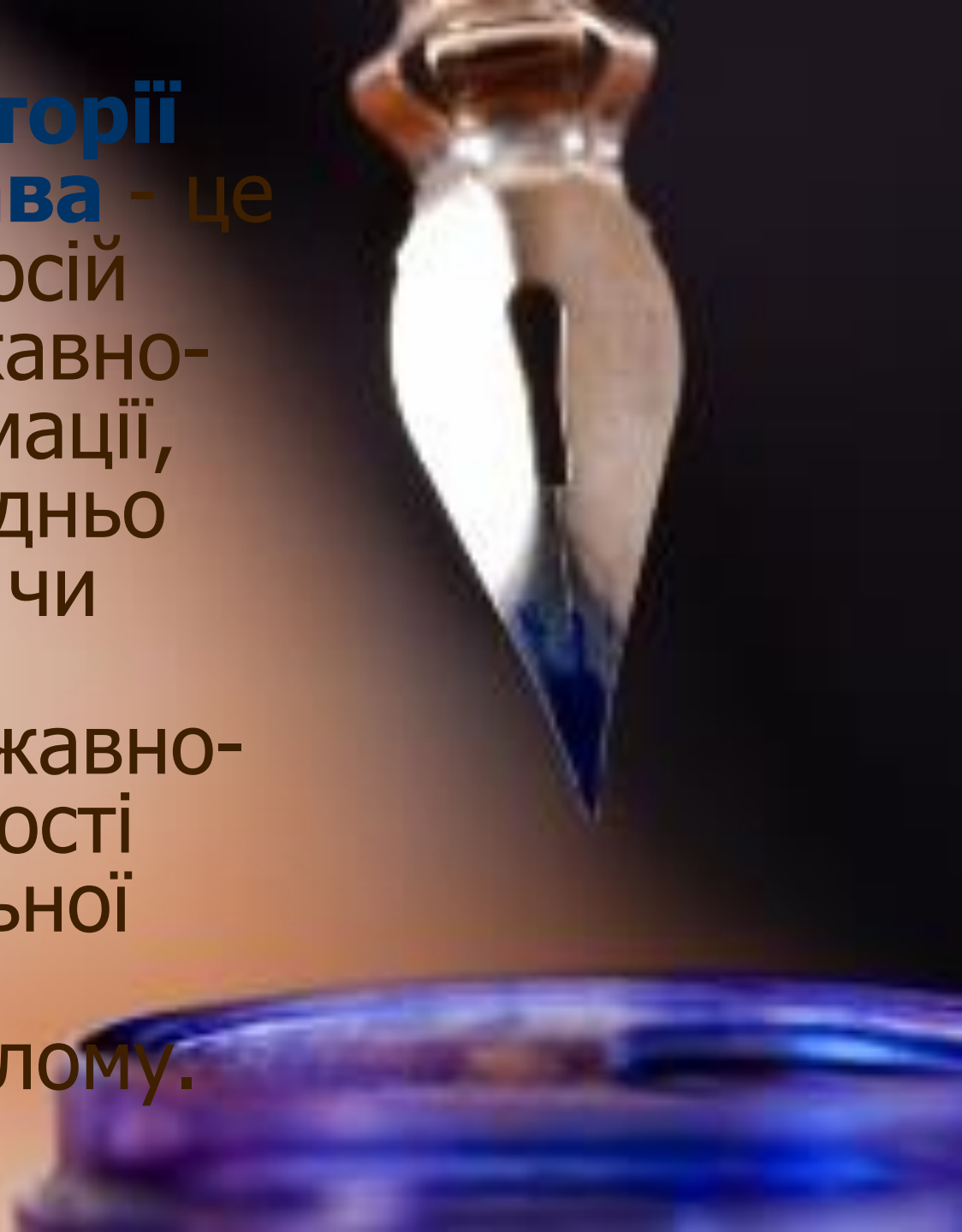
Держава та
право
Стародавнього
світу

Держава та
право Середніх
віків

Держава та
право Нового
часу

Держава та
право
Новітнього
часу

Джерело історії держави і права - це матеріальний носій історичної державно-правової інформації, який безпосередньо відображає той чи інший аспект політичної, державно-правової діяльності людини, соціальної групи, класу, суспільства в цілому.

джерела історії держави та права

мемуари

праці
видатних
державних
діячів

документи
органів
державної
влади і
управління
тих чи
інших
країн

художня
література

пам'ятки мистецтва

періодичні видання

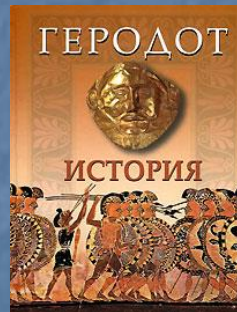
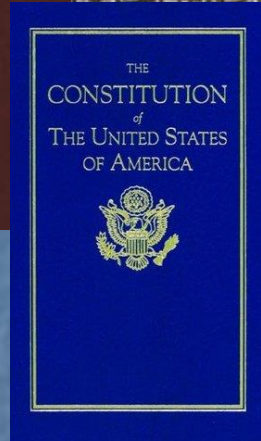

правовий звичай

графіті

Гражданский кодекс Франции
(Кодекс Наполеона)

наукова
література

фото -, кіноматеріали